

1

Skare, sträng kyla. Midvinter.

En ensam varg passerar någon av de första dagarna i januari 2006 den omarkerade gränsen och kommer in i Sverige genom Vauldalen från Norge. En skoterförare tror sig skymta den utanför Fjällnäs, men vargen försvinner genom skogarna österut innan någon hinner se vart den tar vägen. Långt inne i de norska Österdalarna hade den hittat en bit av ett fruset älgkadaver, där det fortfarande fanns ben att tugga rena. Men det var för över två dygn sedan. Nu börjar den bli ut-hungrad och söker föda på nytt.

Det är en ung hanne som har gett sig ut på vandring för att upp-rätta ett eget revir. Han fortsätter oavbrutet mot öster. Vid Nävjarna, norr om Linsell, hittar vargen ytterligare ett älgkadaver. Under ett dygn ligger han stilla och äter sig mätt, innan han fortsätter. Hela tiden mot öster. Vid Kårböle springer han över den tillfrusna Ljusnan och följer sedan älven på den vindlande vägen mot havet. En månljus natt rör han sig på ljudlösa tassar över bron vid Järvsö och viker sedan av genom de djupa skogarna som sträcker sig mot havet.

Tidigt på morgonen den 13 januari kommer vargen fram till Hesjö-vallen, en liten by söder om Hansesjön i Hälsingland. Han stannar och vädrar. Någonstans ifrån kommer blodluk. Vargen ser sig runt. I husen bor människor. Men det stiger ingen rök ur skorstenarna. Inte heller kan den skarpa hörseln uppfatta några ljud.

Men blodlukten är där, det är vargen säker på. Han väntar i skogs-brynet, försöker vädra varifrån den kommer. Sedan börjar han lång-

samt springa genom snön. Lukten kommer drivande från ett av husen som ligger vid änden av den lilla byn. Han är vaksam nu, i närheten av människor måste man vara både försiktig och tålmodig. Återigen stannar han. Lukten kommer från baksidan av huset. Vargen väntar. Till sist börjar han röra sig igen. När han kommer fram ser han ett nytt kadaver. Han drar undan det tunga bytet mot skogsbrynet. Fortfarande har ingen upptäckt honom, inte ens har några hundar börjat skälla. Tystnaden denna kalla morgon är fullständig.

I skogsbrynet börjar vargen äta. Eftersom köttet inte är fruset går det lätt. Han är mycket hungrig nu. Efter att ha slitit av en lädersko börjar han gnaga längst ner på benet, alldeles intill foten.

Det har snöat under natten, sedan har det varit uppehåll. Medan vargen äter börjar det åter falla lätta snöflingor mot den frusna jorden.

2

När Karsten Höglin vaknade mindes han att han hade drömt om en bild. Han låg orörlig i sängen och kände att den långsamt återvände, som om drömmens negativ skickade en kopia upp till hans medvetande. Han kände igen bilden. Den var svartvit och föreställde en man som satt på en gammal järnsäng med ett jaktvapen på väggen och en potta vid fötterna. När han sett den första gången hade han fångats av den gamle mannens vemodiga leende. Det var något skyggt och avvaktande hos honom. Långt senare hade Karsten fått veta bakgrunden till bilden. Mannen hade några år innan den togs vådaskjutit sin ende son till döds under jakt på sjöfågel. Efter det hade geväret hängt där uppe på väggen och mannen blivit alltmer enstörig.

Karsten Höglin tänkte att av alla de tusentals bilder och negativ han sett var det en han aldrig skulle glömma. Han hade gärna tagit den själv.

Klockan på nattygsbordet visade halv åtta. I vanliga fall vaknade Karsten Höglin mycket tidigt. Men han hade sovit dåligt under natten, sängen och madrassen var obekväma. Han bestämde sig för att klaga när han betalade sin hotellräkning och gav sig av.

Det var den nionde och sista dagen som han var ute på sin resa. Ett stipendium, som gav honom möjlighet att dokumentera ödebyar och andra småsamhällen som var på väg att avfolkas, hade finansierat denna resa. Nu befann han sig i Hudiksvall och hade en by kvar att fotografera. Att han valt just den byn berodde på att en gammal man hade läst om hans kartläggning, skrivit ett brev och berättat om den

plats där han själv levde. Karsten Höglin hade tagit intryck av brevet och bestämt sig att avsluta sin fotoresa just där.

Han steg upp och drog undan gardinerna. Det hade snöat under natten. Fortfarande var det grått, ännu ingen sol ovanför horisonten. En påbyltad kvinna cyklade förbi nere på gatan. Karsten följde henne med blicken och undrade hur kallt det var. Minus fem, kanske sju grader. Inte mer.

Han klädde sig och for ner till receptionen med den långsamma hissen. Bilen hade han parkerat inne på hotellets gård. Där stod den säker. Men fotoväskorna tog han ändå med sig upp på sitt rum. Det hade han alltid gjort. Hans värsta mardröm var att en gång stå vid sin bil och upptäcka att kamerorna var borta.

Portieren var en ung kvinna, knappast mer än tonåring. Han såg att hon var slarvigt sminkad och gav upp tanken på att klaga över sängen. Han skulle ändå aldrig återvända till hotellet.

I frukostmatsalen satt ett fåtal gäster lutade över sina tidningar. Ett ögonblick kände han sig frestad att plocka upp en av sina kameror och ta en bild av denna tysta frukostmatsal. På något sätt gav det honom en upplevelse av ett Sverige som alltid hade sett ut just på detta sätt. Tysta människor, lutade över tidningar och kaffekoppar, var och en med sina tankar, sina öden.

Han lät tanken bero, serverade sig kaffe, bredde två smörgåsar och tog ett av de löskokta äggen. Eftersom han inte hittade någon ledig tidning åt han fort. Han avskydde att sitta ensam vid ett matbord och inte ha någonting att läsa.

Det var kallare än han hade väntat när han kom ut. Han ställde sig på tå och läste av termometern som satt vid receptionens fönster. Minus elva grader. Dessutom fallande, tänkte han. Den vinter vi har haft hittills har varit alltför varm. Nu kommer kylan vi väntat på så länge. Han ställde in väskorna i baksätet, startade motorn och började skra-

pa vindrutan. Det låg en karta på sätet. Redan dagen innan hade han, när han gjort en paus efter att ha fotograferat en by i närheten av Has-selasjön, letat reda på vägen mot den sista byn. Först skulle han köra huvudvägen söderut och vika av mot Sörforsa vid Iggesund. Sedan fanns två möjligheter, han kunde köra antingen öster eller väster om sjön som omväxlande hette Storsjön och Långsjön. Den östra vägen var dålig hade han hört på en bensinstation vid infarten till Hudiks-vall. Ändå bestämde han sig för att ta den. Det skulle gå fortare. Och ljuset denna vintermorgon var vackert. Han kunde redan se framför sig röken ur skorstenarna som stod rakt upp mot himlen.

Det tog honom fyrtio minuter att komma fram. Då hade han lyckats köra fel en gång. Han hade vikt av på en väg som ledde söderut, mot Näcksjö.

Hesjövallen låg i en liten dalgång intill en sjö som Karsten inte mindes namnet på. Kanske Hesjön? De täta skogarna sträckte sig ända ner mot byn som låg längs sluttningen mot sjön, på båda sidor om den smala vägen som ledde vidare upp mot Härjedalen.

Karsten stannade vid infarten till byn och steg ur bilen. Molntäcket hade börjat spricka upp. Ljuset skulle bli besvärligare, kanske inte heller så uttrycksfullt. Han såg sig runt. Husen låg där de låg, allt var mycket stilla. På avstånd kunde han höra det svaga ljudet av bilar som passerade på huvudvägen.

Det kom som en vag oro över honom. Han höll andan, som alltid när han inte riktigt förstod vad han hade framför sig.

Sedan insåg han vad det var. Skorstenarna. De var kalla. Röken, som skulle bli ett effektfullt inslag i de fotografier han hoppades kunna ta, fanns inte. Långsamt lät han blicken glida över husen. Någon hade redan varit ute och plogat, tänkte han. Men ingen har stigit upp och tänt i spisarna och pannorna. Han erinrade sig brevet han fått av mannen som berättat om byn. Denne hade talat om skorstenarna,

om hur husen på ett barnsligt vis tycktes skicka röksignaler till varandra.

Han suckade. Man får brev, tänkte han. Folk skriver inte vad som är sant utan vad de tror att man vill läsa. Nu får jag fotografera de kalla skorstenarna. Eller skulle han strunta i hela företaget? Ingen tvingade honom att fotografera Hesjövallen och dess invånare. Han hade redan bilder nog från det Sverige som tynade bort, ödegårdarna, de ensligt belägna byarna som ibland räddades av tyskar och danskar som gjorde om husen till sommarställen, eller bara fick förfalla tills de återgått till jorden. Han bestämde sig för att köra därifrån och satte sig i bilen igen. Men handen blev hängande på startnyckeln. Hade han rest så långt kunde han ändå försöka få några porträttbilder av de människor som bodde i byn. Trots allt var det ansikten han sökte. Under sina år som fotograf hade Karsten Höglin alltmer kommit att fångas av gamla människor. Ett hemligt uppdrag som han hade gett sig själv, innan han lade undan kamerorna för gott, var att ställa samman en porträttbok med kvinnoansikten. Hans bilder skulle berätta om den skönhet som man bara kunde hitta i riktigt gamla kvinnors ansikten. Där deras liv och möda fanns inristat i huden, som sediment i en klippvägg.

Karsten Höglin var alltid på spaning efter ansikten, särskilt på gamla människor.

Han steg ur bilen igen, drog ner pälsmössan över huvudet, tog en Leica M8 som följt honom i tio år och började gå mot det hus som låg närmast. I allt fanns det tio bostadshus i byn, de flesta var röda, några hade utbyggda förstukvistar. Ett enda nybygge kunde han se. Om det nu kunde kallas nybygge eftersom det var ett egna hem från 1950-talet. När han kommit fram till grinden stannade han och lyfte kameran. Skylten berättade att familjen Andrén bodde här. Han tog några bilder, ändrade bländare och exponeringstid, sökte olika vinklar. Fortfarande är det för grått, tänkte han. Det blir förmodligen bara nåt sud-

digt. Men man vet aldrig. Att vara fotograf innebär att man ibland avtäckar oväntade hemligheter.

Karsten Höglin arbetade ofta på ren intuition. Inte så att han struntade i att kontrollmätta ljus när han behövde. Men han hade ibland lyckats uppnå överraskande resultat eftersom han inte alltför noga bestämt exponeringstiderna. Improvisationen var en del av arbetet. En gång i Oskarshamn hade ett segelfartyg legat ute på redden med hisgade segel. Det hade varit en klar dag med skarp sol. Just när han skulle ta bilden fick han för sig att blåsa imma på objektivet. När han framkallade bilden seglade ett spökskepp ut ur dimman. För den hade han vunnit ett stort fotopris.

Han glömde aldrig imman.

Grinden var trög. Han var tvungen att ta i för att få upp den. Det fanns inga fotspår i nysnön. Fortfarande inte ett ljud, inte ens en hund som upptäckt mig, tänkte han. Det är som om alla plötsligt har begett sig av. Det här är ingen by, det är en flygande holländare.

Han gick uppför trappan och knackade på dörren, väntade, knackade igen. Ingen hund, ingen jamande katt, ingenting. Nu blev han betänksam. Något var definitivt inte som det skulle. Han knackade en gång till, hårdare och längre. Sedan kände han på dörrvredet. Det var låst. Gamla människor är ängsliga, tänkte han. De låser om sig, fruktar att allt det de läser om i tidningarna ska drabba just dem.

Han bultade på dörren utan att någon svarade. Sedan bestämde han sig för att huset måste vara tomt.

Han gick ut genom grinden igen, vidare till grannhuset. Det hade börjat ljusna nu. Huset var gult. Fönsterkittet var dåligt, huset måste vara dragigt. Innan han knackade kände han på dörrvredet. Också den här dörren var låst. Han knackade hårt och började bulta innan någon ens hade haft chansen att svara. Inte heller här tycktes det finnas någon hemma.

Återigen bestämde han sig för att låta det hela bero. Om han satte sig i bilen nu skulle han vara hemma i Piteå tidigt på eftermiddagen. Det skulle glädja hans hustru Magda. Hon tyckte att han var för gammal för alla resor, trots att han inte fyllt mer än 63. Men han hade haft vaga symptom på att en angina var på väg. Läkaren hade sagt åt honom att tänka på vad han åt och försöka röra sig så mycket han kunde.

Men han for inte hem. Istället gick han till baksidan av huset och kände på en dörr, som tycktes leda till en tvättstuga bakom köket. Också den var låst. Han gick fram till det närmaste fönstret, hävde sig upp på tå och tittade in. Genom en glipa i gardinen såg han rakt in i ett rum, där det stod en teve. Han gick vidare till nästa fönster. Det var samma rum, fortfarande kunde han se teven. ”Jesus är din bästa vän” stod det på en bonad som hängde på väggen. Han skulle just gå vidare till nästa fönster när någonting fångade hans uppmärksamhet. Något låg på golvet. Först trodde han att det var ett garnnystan. Sedan insåg han att det var en raggsocka, och att raggsockan satt på en fot. Han tog ett steg bort från fönstret. Hjärtat bultade. Hade han sett rätt? Var det verkligen en fot? Han återvände till det första fönstret igen, men därifrån kunde han inte se så långt in i rummet. Han gick tillbaka till det andra fönstret. Nu var han säker. Det var en fot han såg. En orörlig fot. Om den tillhörde en man eller en kvinna kunde han inte svara på. Det kunde vara så att den som foten tillhörde satt i en stol. Men också att det var någon som låg ner.

Han knackade så hårt han vågade på fönstret. Ingenting hände. Han tog upp sin mobiltelefon och började slå numret till larmcentralen. Täckningen var så dålig att han inte fick kontakt. Han sprang bort mot det tredje huset och bankade på dörren. Inte heller här var det någon som öppnade. Han undrade nu om han befann sig i ett landskap som långsamt höll på att förvandlas till en mardröm. Bredvid dörren låg en fotskrapa. Han stack in den vid låset och bräckte upp dörren. Hans enda tanke var att hitta en telefon. När han rusade in i

huset insåg han för sent att samma syn skulle möta honom här, en människa som var död. På golvet i köket låg en gammal kvinna. Hennes huvud var nästan helt avskilt från halsen. Bredvid henne fanns kadavret av en hund som var kluven i två delar.

Karsten Höglin skrek och vände sig om för att lämna huset så fort han kunde. Från tamburen såg han en man som låg på vardagsrumsgolvet mellan bordet och en röd soffa med ett vitt överdrag. Den gamle mannen var naken. Hela ryggen var täckt av blod.

Karsten Höglin sprang ut ur huset. Han ville bara bort. På vägen tappade han sin kamera men brydde sig inte om att stanna. Inom honom växte en fruktan att en varelse han inte kunde se skulle hugga honom i ryggen. Han vände bilen och for därifrån.

Först när han kommit ut på huvudvägen stannade han och slog larmnumret med skakande händer. I samma ögonblick han tryckte luren mot örat drabbades han av en våldsam smärta i bröstet. Det var som om någon trots allt hade hunnit ikapp honom och huggit en kniv i hans kropp.

En röst talade till honom i telefonen. Men han kunde inte svara. Smärtan var så våldsam att han inte kunde få fram annat än ett väsan-
de ur strupen.

– Jag kan inte höra, sa rösten som tillhörde en kvinna.

Han försökte igen. Återigen bara ett väsande. Han höll på att dö.

– Kan ni tala högre? sa kvinnan. Jag uppfattar inte ert ärende.

Med yttersta möda lyckades han pressa fram några ord.

– Jag dör, väste han. Gode Gud, jag dör. Hjälp mig.

– Var är ni?

Men kvinnan fick inget svar. Karsten Höglin var på väg in i det stora mörkret. I ett krampaktigt försök att befria sig från den svåra smärtan, som om han var en drunknande som förgäves försökte nå upp till ytan, trampade han på gasen. Bilen for rakt ut på fel sida av vägen. En

mindre lastbil på väg till Hudiksvall med kontorsmöbler lyckades inte bromsa innan de törnade ihop. Chauffören steg ur lastbilen för att se hur det hade gått med mannen i den bil han krockat med. Han låg lutad över ratten.

Chauffören, som kom från Bosnien, talade dålig svenska.

– Hur är det? frågade han.

– Byn, väste Karsten Höglin. Hesjövallen.

Mer sa han aldrig. När polis och ambulans kom till platsen hade Karsten Höglin redan avlidit av den massiva hjärtattack som drabbat honom.

Det rädde till en början stor oklarhet om vad som hade hänt. Minst av allt kunde någon ana vad som verkligen låg bakom den plötsliga hjärtattack som drabbat mannen bakom ratten i den mörkblå Volvon. Det var först när Karsten Höglin redan förts bort och bärgningsbilar höll på att dra undan möbelbussen, som fått de svåraste skadorna, som en polisman brydde sig om att lyssna på vad den bosniska chauffören försökte berätta. Polismannen hette Erik Huddén och tyckte inte om att i onödan prata med människor som talade dålig svenska. Det var som om deras berättelser minskade i betydelse när deras förmåga att uttrycka sig inte var tillräckligt stor. Naturligtvis började han med att testa honom för eventuellt rattfylleri. Chauffören var nykter, mätaren visade grönt och hans körkort verkade vara i sin ordning.

– Han försökte säga nånting, sa chauffören.

– Vad? frågade Erik Huddén avvisande.

– Nånting om Herö. En plats kanske?

Erik Huddén, som kom från trakten, skakade otåligt på huvudet.

– Det finns inget Herö här.

– Kanske hörde jag fel? Kanske var det nånting med ”s”? Hersjö kanske det var.

– Hesjöwallen?

Chauffören nickade.

– Så sa han.

– Vad menade han med det?

– Det vet jag inte. Han dog.

Erik Huddén stoppade undan sitt anteckningsblock. Han hade inte antecknat vad chauffören sagt. När bärgningsbilarna en halvtimme senare hade farit iväg med de kvaddade fordonen och en annan polisbil hade hämtat den bosniske chauffören för vidare förhör på polishuset, satte sig Erik Huddén i sin bil för att åka tillbaka till Hudiksvall. Med sig hade han sin kollega Leif Ytterström. Det var Ytterström som körde.

– Vi åker förbi Hesjöwallen, sa Erik Huddén plötsligt.

– Varför det? Har det kommit nåt larm?

– Jag vill bara undersöka en sak.

Erik Huddén var den äldre. Han var känd för att vara både tystlåten och envis. Leif Ytterström svängde in på vägen mot Sörforsa. När de kom fram till Hesjöwallen bad Erik Huddén honom att långsamt köra igenom byn. Fortfarande hade han inte förklarat för sin kollega varför de gjort denna omväg.

– Det ser öde ut, sa Leif Ytterström när de långsamt passerade hus efter hus.

– Kör tillbaka, sa Erik Huddén. Lika långsamt.

Sedan sa han åt Leif Ytterström att stanna. Någoting hade fångat hans uppmärksamhet. Det låg något i snön vid ett av husen. Han steg ur och gick närmare. Plötsligt stannade han med ett ryck och drog sitt vapen. Leif Ytterström slängde sig ur bilen och drog även han sitt vapen.

– Vad är det?

Erik Huddén svarade inte. Försiktigt rörde han sig framåt. Sedan stannade han igen och böjde sig framåt som om han fått ont i bröstet. Erik Huddén var vit i ansiktet när han kom tillbaka till bilen.

– Det ligger en död människa där, sa han. Han är alldeles ihjälhuggen. Nånting fattas.

– Vad menar du?

– Ett av benen är borta.

Båda stod tysta. De stirrade på varandra. Sedan satte sig Erik Huddén i bilen och bad genom radion att få bli kopplad till Vivi Sundberg, som han visste var i tjänst under dagen. Hon svarade genast.

– Det är Erik. Jag är ute i Hesjövallen.

Han kunde höra att hon tänkte efter. Det fanns mängder med ortsnamn i trakten som påminde om varandra.

– Söder om Sörforsa?

– Snarare väster om. Men jag kanske har fel.

– Vad är det som har hänt?

– Jag vet inte. Men det ligger en död man utan sitt ena ben i snön.

– En gång till.

– En död man. I snön. Det verkar som om han har blivit huggen till döds. Ett av hans ben är borta.

De kände varandra väl. Vivi Sundberg visste att Erik Huddén aldrig skulle överdriva, hur otroligt det han berättade än kunde låta.

– Vi kommer, sa Vivi Sundberg.

– Ring teknikerna i Gävle.

– Vem har du med dig?

– Ytterström.

Hon tänkte efter.

– Finns det nån rimlig förklaring till det som har hänt?

– Jag har aldrig i mitt liv sett nånting liknande.

Han visste att hon skulle förstå. Han hade varit polis så länge att det inte fanns någon egentlig gräns för det elände och det våld han tvingats möta.

Det tog trettiofem minuter innan de hörde sirenerna på avstånd.

Erik Huddén hade försökt få med sig Ytterström för att tala med grannarna i det närmast belägna huset. Men Ytterström hade vägrat innan de fick förstärkning. Eftersom Erik Huddén inte ville gå in i huset ensam stannade de vid bilen. Medan de väntade sa de ingenting.

Vivi Sundberg steg ur den första bilen som kom till platsen. Hon var en kraftigt byggd kvinna i 50-årsåldern. De som kände henne visste att hon trots sin tunga kropp hade både ork och uthållighet. Bara några månader tidigare hade hon sprungit ikapp två inbrottstjuvar i 20-årsåldern. De hade skrattat åt henne när de började springa. Några hundra meter längre bort skrattade de inte längre när hon grep dem båda två.

Vivi Sundberg hade rött hår. Fyra gånger per år gick hon till sin dotter som hade frisersalong och fyllde på den röda färgen.

Hon var född på en gård utanför Harmånger och hade vårdat sina föräldrar tills de blev gamla och till sist avlidit. Då hade hon börjat bilda sig och efter några år sökt till polisskolan och till sin stora förvåning kommit in. Ingen kunde egentligen förklara varför hon antagits trots sin massiva kropp. Men ingen frågade och själv sa hon ingenting. När någon av hennes, oftast manliga, kollegor talade om att börja banta muttrade hon irriterat. Vivi Sundberg var försiktig med socker men samtidigt matglad. Två gånger hade hon varit gift. Först med en industriarbetare i Iggesund. Det var med honom hon hade sin dotter Elin. Mannen hade omkommit i en arbetsolycka. Några år senare hade hon gift om sig med en rörläggare från Hudiksvall. Deras äktenskap varade i mindre än två månader. Sedan körde han ihjäl sig på en hal vinterväg mellan Delsbo och Bjuråker. Efter det hade hon inte gift om sig. Men bland hennes kollegor gick det rykten om att hon hade en manlig vän på någon av de många öarna i den grekiska arkipelagen. Dit for hon två gånger varje år på semester. Men ingen visste säkert om ryktena talade sant eller inte.

Vivi Sundberg var en duktig polis. Hon hade envishet och stor förmåga att analysera även de minsta ledtrådar, som kunde vara de enda spår de hade att hålla sig till vid en brottsutredning.

Hon strök med ena handen genom sitt hår och betraktade Erik Huddén som stod framför henne.

– Ska du visa mig?

De gick bort mot kroppen. Vivi Sundberg grimaserade och satte sig på huk.

– Har läkaren kommit?

– Hon är på väg.

– Hon?

– Hugo har en vikarie. Han ska opereras för en tumör.

Vivi Sundberg tappade för ett ögonblick intresset för den blodiga kropp som låg i snön.

– Är han sjuk?

– Han har cancer. Visste du inte det?

– Nej. Var då?

– I magen. Men den lär inte ha spridit sig. Nu har han en vikarie från Uppsala. Valentina Miir heter hon. Om jag uttalar det rätt.

– Och hon är på väg?

Erik Huddén ropade bort till Ytterström som stod vid en av bilarna och drack kaffe. Han bekräftade att rättsläkaren snart skulle komma.

Vivi Sundberg började studera kroppen på allvar. Varje gång hon stod inför en människa som blivit dödad, drabbades hon av samma känsla av meningslöshet. Hon kunde inte uppväcka den döda, bara i bästa fall klargöra orsakerna till brottet och skicka en gärningsman in i en fängelsecell eller bakom de låsta dörrarna på en vårdavdelning för psykiskt sjuka.

– Någon har gått bärsärkagång, sa hon. Med en stor kniv. Eller en

bajonett. Kanske ett svärd. Jag kan se minst tio olika hugg, nästan alla förmodligen dödande. Men det här med benet förstår jag inte. Vet vi vem mannen är?

– Inte än. Alla husen verkar vara tomma.

Vivi Sundberg reste sig upp och såg sig uppmärksamt runt i byn. Det var som om husen avvaktande besvarade hennes blickar.

– Har du knackat på?

– Jag ville avvakta. Den som har gjort det här kan ju finnas kvar.

– Det gjorde du helt rätt i.

Hon vinkade till sig Ytterström som slängde pappersmuggen i snön.

– Vi går in, sa hon. Det måste finnas människor här. Det här är ingen ödeby.

– Ingen har visat sig.

Vivi Sundberg betraktade återigen husen, de översnöade trädgårdarna, vägen. Hon tog fram sin pistol och började gå mot det närmaste huset. De andra följde henne. Klockan hade hunnit bli några minuter över elva.

Det som sedan skedde skulle komma att bli en del av den svenska rättshistorien. Det som de tre poliserna upptäckte saknade motstycke i svensk kriminalhistoria. De gick från hus till hus med dragna vapen. Överallt möttes de av döda människor. Där låg hundar och katter knivhuggna till döds, till och med en papegoja med avhugget huvud. Sammanlagt hittade de 19 döda människor, alla äldre, utom en pojke i tolvårsåldern. Några hade dödats i sömnen i sina sängar, andra låg på golv eller satt på stolar vid sina köksbord. En gammal kvinna hade dött med sin kam i handen, en man vid en spis med en utspilld kaffeanna vid sidan. I ett av husen fann de två människor hoplänkade med varandra. Alla hade utsatts för samma ursinniga våld. Det var som om en blodig orkan hade dragit fram bland de gamla människorna, som just varit på väg att stiga upp. Eftersom gamla människor på

landsbygden oftast hade tidiga vanor antog Vivi Sundberg att mordet hade skett under efternatten eller mycket tidigt på morgonen.

Det kändes som om Vivi Sundbergs hela huvud höll på att dränkas i blod. Trots att hon skakade av upprördhet blev hon samtidigt alldeles kall. Det var som om hon betraktade de döda och vanställda kropparna genom en kikare, som gjorde att hon inte behövde komma alltför nära.

Där fanns också lukten. Trots att liken knappast ännu kallnat utsondrade de redan en lukt som var både söt och besk. Så länge Vivi Sundberg var inomhus andades hon genom munnen. När hon kommit ut drog hon häftigt efter andan. Att kliva över tröskeln till nästa hus var som att förbereda sig för något som nästan var överstigit.

Allt hon hade framför sig, den ena kroppen efter den andra, präglades av samma ursinne och skador tillfogade av ett skarpslipat handvapen. Den lista hon senare samma dag gjorde upp, och som hon aldrig visade för någon, bestod av korta minnesanteckningar som exakt beskrev det hon hade sett:

Hus nummer ett. Död äldre man, halvnaken, trasig pyjamas, tofflor, halvligger i trappa från övervåningen. Huvudet nästan skilt från kroppen, vänster hands tumme en meter från kroppen. Död äldre kvinna, nattlinne, magen uppsprättad, delar av tarmkexet hängande ut, löständer sönderslagna.

Hus nummer två. Död man och död kvinna, båda gamla, minst åttio år. Kropparna funna i dubbelsäng på nedre botten. Kvinnan kan ha dödat i sömnen med ett hugg från vänster axel genom bröstet mot höger höftben. Mannen har försökt värja sig med en hammare men fått ena armen avhuggen, strupen sönderskuren. Det märkliga är att kropparna är hopbundna. Ger intryck av att mannen varit vid liv när han bundits medan kvinnan varit död. Har naturligtvis inget bevis för detta, bara en stundens ingivelse. Ung pojke död i litet sovrum. Kan ha sovit när han dödades.

Hus nummer tre. Ensam kvinna, död på golvet i köket. En hund av obestämd ras sönderhuggen vid hennes sida. Kvinnans ryggrad verkar av på mer än ett ställe.

Hus nummer fyra. Man död i tamburen. Klädd i byxor, skjorta, barfota. Har sannolikt försökt bjuda motstånd. Kroppen nästan helt delad vid magen. Äldre kvinna sittande död i köket. Två, möjligen tre hugg mot hjässan.

Hus nummer sju. Två äldre kvinnor samt en äldre man döda i sina sängar på övervåningen. Intryck: de har varit vakna, medvetna, men aldrig hunnit reagera. Katt huggen till döds i köket.

Hus nummer åtta. Äldre man död utomhus, ena benet borta. Två hundar med avhuggna huvuden. Kvinna död i trappa, obeskrivligt söndertrasad.

Hus nummer nio. Fyra personer döda i vardagsrum på nedre botten. Halvklädda, med kaffekoppar, radio påslagen, program ett. Tre äldre kvinnor, en äldre man. Alla med sina huvuden i knäna.

Hus nummer tio. Två mycket gamla människor, en man och en kvinna, döda i sina sängar. Kan inte avgöra om de varit medvetna om vad som skedde med dem.

Mot slutet av sin lista orkade hon inte längre låta minnet registrera alla detaljer. Det hon hade sett var ändå oförglömligt, en blick rakt ner i helvetet.

Hon numrerade husen där offren blev funna. Men de låg inte i ordningsföljd i byn. När de kom till det femte huset under den makabra vandringen stötte de på liv. Från gården kunde de uppfatta musik som trängde ut genom väggarna. Ytterström påstod att det lät som Jimi Hendrix. Vivi Sundberg visste väl vem gitarristen var medan Erik Hud-dén inte ens anade vem de talade om. Hans favorit var Björn Skifs.

Innan de gick in kallade de på ytterligare två polismän som höll på att sätta upp avspärningar. De behövde så mycket att de hade fått

ringa in till Hudiksvall efter nya rullar med plastband. Med dragna vapen närmade de sig ytterdörren. Erik Huddén bultade. Dörren öppnades av en halvnaken, långhårig man. Han ryggade förskräckt när han såg alla vapen som riktades mot honom. Vivi Sundberg sänkte sitt vapen när hon såg att han var obehäpnad.

- Är du ensam i huset?
- Min fru är här, svarade mannen med darrande röst.
- Ingen annan?
- Nej. Vad är det som har hänt?

Vivi Sundberg stoppade undan sitt vapen och gav tecken till de andra att göra samma sak.

– Vi går in, sa hon till den halvnakna mannen som huttrade i kylan. Vad heter du?

- Tom.
- Nånting mer?
- Hansson.
- Nu går vi in, Tom Hansson. Så slipper du frysa.

Musiken inne i huset var högt uppskruvad. Vivi Sundberg fick en känsla av att det dolde sig högtalare i alla rum. Hon följde efter mannen in i ett stökigt vardagsrum där en kvinna i nattlinne satt uppkruken i en soffa. Han skruvade ner musiken och satte på sig ett par byxor som hängde över en stol. Tom Hansson och kvinnan i soffan verkade vara några år äldre än Vivi Sundberg, i 60-årsåldern.

– Vad är det som har hänt? frågade kvinnan skrämtd.

Vivi Sundberg kunde höra att hon talade en utpräglad stockholmsdialekt. Förmodligen var de övervintrande människor från den tid då unga stadsbor flyttade ut på landet för att leva enkelt. Hon bestämde sig för att gå rakt på sak. Den ohyggliga upptäckt hon och hennes kollegor just hade gjort gav henne en föreställning om att allt var mycket bråttom. Det fanns inget skäl att anta annat än att den eller de perso-

ner som utfört de makabra illdåden mycket väl kunde vara på väg att begå ytterligare någon massaker.

– En del av era grannar är döda, sa Vivi Sundberg. Det har i natt utspelats förfärliga händelser i den här byn. Det är viktigt att ni svarar på våra frågor. Vad heter du?

– Ninni, sa kvinnan i soffan. Är Herman och Hilda döda?

– Var bor dom?

– I huset till vänster.

Vivi Sundberg nickade.

– Dom är tyvärr döda. Dom har blivit mördade. Men inte bara dom. Det verkar som om många här i byn har dödats.

– Om det är ett skämt är det inte särskilt lyckat, sa Tom Hansson.

Vivi Sundberg förlorade för ett ögonblick behärskningen.

– Jag har inte tid till något annat än att ställa frågor som ni ska svara på. Även om jag förstår att ni tycker det jag säger verkar obegripligt så är det sant. Det är fasansfullt och det är sant. Hur har det varit här i natt? Har ni hört nånting?

Mannen hade satt sig bredvid kvinnan i soffan.

– Vi har sovit.

– Ni har inte hört nånting?

Båda skakade på huvudet.

– Har ni inte ens lagt märke till att byn är full med poliser?

– När vi spelar musik på hög nivå hör vi ingenting.

– När såg ni era grannar senast?

– Om det är Herman och Hilda så var det igår, sa Ninni. Vi brukar träffas när vi går ut med hundarna.

– Har ni hund?

Tom Hansson nickade ut mot köket.

– Han är ganska gammal och lat. Han reser sig inte ens upp när det kommer främmande.

– Han har inte skällt i natt?
– Han skäller aldrig.
– Vilken tid träffade ni era grannar?
– Vid tretiden i går eftermiddag. Men bara Hilda.
– Verkade allt vara som vanligt?
– Hon hade ont i ryggen. Herman satt väl inne i köket och löste korsord. Honom träffade jag inte.

– Hur var det med dom andra här i byn?
– Allt var väl som det brukar. Det är bara gamlingar här i byn. Dom är inne när det är kallt. På vårarna och somrarna träffas vi oftare.

– Finns det inga barn här?
– Inga alls.

Vivi Sundberg tystnade och tänkte på den döda pojken.

– Är det sant? frågade kvinnan i soffan.

Vivi Sundberg kunde höra att hon var rädd.

– Ja, svarade hon. Det jag berättar är sant. Det kan mycket väl vara så att alla här i byn är döda. Utom ni.

Erik Huddén stod vid fönstret.

– Inte riktigt, sa han långsamt.
– Vad menar du?

– Inte riktigt alla är döda. Det är nån här ute på vägen.

Vivi Sundberg sprang fram till fönstret. Hon såg vad som fångat Erik Huddéns uppmärksamhet.

Ute på vägen stod en kvinna. Hon var gammal, klädd i en badrock och hade svarta gummistövlar på fötterna. Händerna höll hon knäpp-ta som till bön.

Vivi Sundberg höll andan. Kvinnan rörde sig inte.